

ELŐFIZETES
HELYBEN ÉS VIDÉKEN
Egy évre ... 180 Lei.
Fél évre ... 90 Lei.
Egy negyed évre 45 Lei.
Egy óra ... 15 Lei.

Hirdetések
árazás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
Aradi és csanádi egyesít-
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 881.
KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Vállalat
Sulvardni Regela Ferdin-
and L. (József tőh-ut) 38
TELEFON-SZÁM: 164.

Arad, 1921.

Főszerkesztő
Stauber József.

Szombat, október 1.

A magyar kormány kiüríti Nyugatmagyarországot.

(A közvetítés nem lehet akadály. — A harmadik jegyzék. — Gazdasági blokáddal fenyegetnek.)

ROMA. Érdeklődéssel figyelik Olaszország közvetítését Magyarország és Ausztria között. Remélik, hogy Della Toretta márk, olasz külügyminiszter a szankciók alkalmazása nélkül is megfelelő egyezséget tud létesíteni.

LONDON. Itteni diplomáciai körökben úgy tudják, hogy a magyar kormány teljesíteni szándékozik a szövetségesek ama követelését, hogy ürítse ki Nyugatmagyarországot. Ha a terület ennek ellenére az irreguláris csapatok és a feikelők kezén maradna, a szövetségesek ragaszkodni fognak ahhoz, hogy a magyar kormány szükség esetén fegyveres erővel tisztítsa meg Nyugatmagyarországot.

Az antant harmadik jegyzéke Magyarországhoz

PÁRIS. Hivatalosan közzéteszik a nagykövetség tanácsának szeptember 22-én Magyarországhoz intézett jegyzékének következő teljes szövegét:

A nagykövetségi értekezlet a legnagyobb meglepetéssel vett tudomást azokról a válaszokról, amelyeket a Nyugatmagyarország kiürítéséről szóló megelőző jegyzékekre adott a magyar kormány. A nagykövetségi értekezlet megállapítja, hogy a magyar kormány elutasítja azt, hogy követeléseinek alávesse magát és hogy a nyugatmagyarországi vármegyéket még mindig magyar csapatok tartják megszállva. A szövetséges főhatalmak nem engedhetik meg, hogy figyelmen kívül hagyassák az a kötelezettség, amelynek teljesítésére ők vállaltak kezességet. A főhatalmak felszólítják a magyar kormányt, hogy a mostani jegyzék átadásától számított tíz napos határidőn belül Nyugatmagyarországot a szövetséges tábornokok által megállapított tervekhez képest teljesen ürítse ki és az átadási jegyzőkönyvet írja alá. Ellenkező esetben a szövetséges főhatalmak fenntartják maguknak a jogot, hogy Magyarországgal szemben minden további értesítés mellőzésével mindazokat a kényszerrendszabályokat alkalmazzák, amelyeket célravezetőnek tartanak. Másfelől a szövetséges főhatalmak, mint a trianoni és st. germaini szerződések szignatáriusai készek arra, hogy

PÁRIS. A Havas ügynökség jelel: Briand francia miniszterelnök Praznovszky párisi magyar rendkívüli követnek jegyzéket nyújtott át, amelyben a nagyhatalmak tudomásul veszik azt a magyar jegyzéket, amelyben közölte a magyar kormány, hogy számít az Ausztriával való megegyezésre. A hatalmak megjegyzik, hogy mindazonáltal fenntartják a nagykövetségi értekezlet ama követelését, hogy Magyarország tíz napon belül ürítse ki Nyugatmagyarországot. A hatalmak nézete szerint egy harmadik nagyhatalom közvetítése nem lehet akadály a békeszerződés végrehajtásának, Magyarország tehát teljesítenie kell a vállalt kötelezettségeket.

mihelyt a kiürítés befejeződött, vállalják az elnöklést azokon a tárgyalásokon, amelyek Ausztria és Magyarország között majd megindulnak, hogy a vármegyék átadásából származó különböző részlet kérdések szabályoztassanak.

Ausztria kész megegyezni.

LONDON. A Reuter ügynökség jelenti: megosult az a feltevés, hogy az osztrák kormány kész a nyugatmagyarországi kérdés megoldásához azon az alapon hozzájárulni, hogy Sopron Magyarország birtokában maradjon, de azal a feltétellel, hogy Magyarország előbb kiüríti az összes jelenleg elfoglalva tartott területet. Benes cseh külügyminiszter békés eszközökkel igyekszik elérni ezt a célt. Az antant kérdésére a kisanant összes kormányai kifejezték abbéli készségüket, hogy hajlandók a nagyantant által Magyarország ellen esetleg megállapítandó kényszerrendszabályok foganatosításában közreműködni.

Gazdasági blokádd.

BELGRÁD. A szerb minisztertanács behatóan foglalkozott a nyugatmagyarországi kérdéssel. Az a nézet alakult ki, hogy Magyarországgal szemben eredményesen lehetne a gazdasági blokádot végrehajtani. Pastics miniszterelnök kiemelte, hogy Magyarország fegyverkezése ügyében megbeszélésekre volna szükség Prá-

gával és Bucurestivel. Az elszigetelt fellépés helyett azonban célravezetőbbnek tartja a szerb minisztertanács, ha valamennyi hatalom közösen jár el.

LONDON. A román kormány késznek nyilatkozott arra, hogy a

Magyarország ellen elrendelendő gazdasági kényszerrendszabályokat a maga részéről is fogadotatítja. Közölte azonban, hogy ha ezeket erősebb rendszabályok nem kísérik, gyors eredményre nem lehet számítani.

Nemzetközi légi postaállomás Aradon.

(Kiépítik a repülőteret. — Rascanu hadügyminiszter terve.)

Mióta a repülőszázadot elhelyezték az aradi repülőtérrel, különféle tervek merültek fel a repülőtéren levő épületek felhasználására vonatkozólag. Egy időben az volt a terv, hogy a háboruban elesett hősök árvái fogják elhelyezni a repülőtéren levő épületekben. De ez a terv nem valósíthatott meg, mert a kiküldött bizottság nem találta alkalmasnak az épületeket erre a célra tekintettel arra, hogy a várostól nagyon messze vannak és az épületek építkezése sincs teljesen befejezve. Később, amikor a Aradon tartózkodott, az a terv merült fel, hogy kórházat létesítsenek az épületekben. A főfelügyelő a város vezetőinek kíséretében meglátogatta a repülőteret, megvizsgálta az épületeket és úgy találta, hogy azok kórháznak sem alkalmasak. Legutóbb Rascanu hadügyminiszter utkárja ki-

séretében Aradon tartózkodott és szintén megtekintette a repülőteret. A hadügyminiszter aradi tartózkodása alatt nem nyilatkozott arról, hogy milyen tervei vannak a repülőtéren levő épületekkel. Most értesülésünk szerint nagyfontosságú tervezetet készített a hadügyminiszterium. Több ízben szó volt arról, hogy a legrövidebb időn belül megindul a nemzetközi légi postaforgalom. A hadügyminiszterium úgy határozott, hogy a nemzetközi légi postaforgalomnak első romániai állomása az Aradon tartózkodott, az a terv merült fel, hogy kórházat létesítsenek az épületekben. A főfelügyelő a város vezetőinek kíséretében meglátogatta a repülőteret, megvizsgálta az épületeket és úgy találta, hogy azok kórháznak sem alkalmasak. Legutóbb Rascanu hadügyminiszter utkárja ki-

Megdrágult minden

(A mai hetipiac és állatvásár.)

A mai hetipiacon az árak a múlt hetihez képest emelkedtek. Különösen az aprójószágok árszokott fel. Aránylag igen kevés aprójószágot hoztak be Aradra és az árak nagyon magasra szöktek. A tojás ára 75—80 bani volt, a hagymáé 5 lei kilogrammonként. Gyümölcsfélékben szintén némi ár emelkedés volt tapasztalható. Az állatvásáron nagy volt a felhajtás. Igáslovakat 1000—2000 leiért lehetett vásárolni. A jobb lovaknak 5000—8000 lei volt az ára. Szarvasmarha soványabb 2.50 volt kilogrammonként, a jobb husban levő pedig 4.50—5 lei. A juh ára 2—2.50, sovány sertésé 11—13 lei, hizott sertésé 15—16 lei kilogrammonként élősflyban. Fejőstehenet igen sokat vásároltak bucarestii megbizottak 2—3 ezer leiért darabonként.

A gabona piacon kisebb volt a forgalom, mint a múlt héten. Ennek az volt az oka, hogy a vidéki termelők tartózkodtak a gabona-behozattól. Az árak a következőképen alakultak: Buza 265 lei, rozs 220—230, zab 220, árpa 300—

310, ótengeri 320—332, újtengeri 270—280, heremag 22 lei volt métermázsánként. Nullás liszt 4.90, főzőliszt 3.90—4.00, kenyérliszt 330—350, korpá 180—190 lei volt métermázsánként.

A Tisza-per ítélet előtt.

(A jogászörök optimizmusa.)

BUDAPEST. Budapest egész közvéleménye feszült izgatottsággal várja a Tisza pörben az ítéletet. A bíróság napok óta tartó tanácskozásáról természetesen semmi nem szivároghatott ki, jogászörökben azonban, főképp bírák és ügyészek körében nagy optimizmussal tekintenek az ítélet elé. Mondják, hogy a tárgyalás sok olyan momentumot tisztázott a vádlottak javára, ami még a vizsgálat során döntően súlyos adatnak látszott bűnösségük mellett. Különösen Hüttner átlátszó hazug és alakos szereplése világította meg jogászok előtt a sötét szövevényt, a melyből most már ítélet előtt tisztán merülnek föl a pör meggyőzőit vádlottai. Bizonyosnak tartják, hogy a bíróság teljesen objektív álláspontra helyezkedik.

Az állampolgárság.

(A magyar kormány rendelete.)

BUDAPEST. A magyar hivatalos lap közli a békeszerződésben foglalt állampolgársági rendelkezések végrehajtására vonatkozó kormányrendeletet. A rendelet szerint azok a magyar állampolgárok akiknek illetőségi községe valamely utódállamhoz csatolt területen van, tekintet nélkül ezidőszori lakóhelyükre, a magyar állampolgári kötelekből való elbocsátás nélkül 1921. július 26-ával elvesztették magyar állampolgárságukat és honosítási eljárás, továbbá hatósági intézkedés nélkül annak az államnak válnak jogérvényesen állampolgáraivá, amelynek fennhatóságához illetőségi községük tartozik. Azok, akik 1910. január elseje után szereztek valamely utódállamhoz csatolt területen illetőséget, új állampolgárságukért az illető állam kormányához tartoznak kérvényt intézni. Az állampolgárságukat a békeszerződés értelmében elveszített magyarok jogosultak arra, hogy egy éven belül magyar állampolgárságuk fenntartását igényelhessék.

Adókvetés.

(Kik kerülnek sorra?)

A jövedelem-, vagyon- és hadi nyereség-adók kivetésére megválasztott I. bizottság előtt október 1-én: Erényi Tivadar, Farkas Lipót, Fekete Jakab, Feldmann Samu, Filimon Juon, Fisch Soleva, Fischer Ármán, Fischer József, Fleischer Dávid, Fodor Ella, Fock Gábor, Földes Ávrám, özv. Franck Józsefné, özv. Frank Vilmosné, Friedl Mór, Friedmann Hermann, Friedmann József, Friedmann Emeric, Friedmann Emil, Friedmann Dezső, Friedmann Ignác, Friedrich Lajos, Friedrich Emeric, dr. Frint Sándor, Freimann József, Frischmann József, Fritz Leopold. Október 7-én: Dr. Fuchs Adalbert, Funkelstein István, Fülöp Samu, dr. Gabos Eugen, Gábris Josif, Gara Miklós, Gárdos Frigyes, Gartner Mihály, Gartner Josif, Gartner Márk, Gartner Samu, Gartner Herman, Gáspár Arcadie, Gedeon Joan, Gerő Ármán, özv. Gyenge Ferencné, Gianotti N., Gisner Arnold, Glíck Lazar, Glíck Desideriu, Goicea Joan, Goity István, Golent Antal, Goldmann Sándor, Goldschmidt Cecilia, Gombos Moisa, Gonda Samu, dr. Goró Artur, Goró Károly, dr. Graur Viktor, Grecu Ferdinánd, Gróf Francisc, Gróf Ladislau, dr. Grosz Aladár, Grosz Ella, Grosz Sándor, Grosz Miklós, dr. Groszman Alfréd, dr. Grumáz László, Grünberger Mór. A II. bizottság a következő adóját tárgyalja: Október 3-án: Molnár István, Muszka Juon, Muszka Ilrie, Muszka Ilie, Muszay József, sot. lui Müller Pével, vad. lui Müller Johan, dr. Müller Vendel, Náder Juliu, Nagy Adolf, Nagy Carol, Nagy Geiza, Natasa N., Nemes Eugen, Németh Stefan, Neuhauer Manó, Neuländer Jacob, Neuländer Endre, Nyisztor György, Olár Jusztin, Orbán

(Obláth) Aba, Orbán Albert, Orbán József, Orbán Elek, Orth Juliana, Ortmann Francisc, dr. Palágyi Jenő, Pálinkás Ludovic, Palkovits Andrei, Pálfi József, sot. lui Pakó Ludovic, Papp István, Paplitzky Anton, Pápay Ludovic, Pepoli Victor, Petco George, Pinteá Joan, Pitner Sidonia, Plesz Juliu, Pocioian Juon.

Irodalom és művészet.

Jászai Mari ötvenéves színész-jubileuma.

Budapest. A magyar színház büszkesége egy fél évszázad óta Jászai Mari, a csodás tehetségű tragika, aki még ma is leghatalmasabb erőssége a Nemzeti Színháznak. A magyar színészek és írók körében lelkes mozgalom indult meg, hogy méltó módon ünnepeljék meg a jövő hónapban Jászai Mari színpadralépésének 50-ik évfordulóját. Ehhez a mozgalomhoz lelkesen csatlakozik az egész ország közönsége. Vass József kultuszminiszter Jászai Mari ünnepése dolgában kijelentette, hogy a kultuszokmány a legnagyobb lélekkel foglalkozik a nagy tragikának, a magyar nemzet világhírű büszkeségének ötvenéves jubileumával és meg fogják találni a módot, hogy ennek a klasszikus művészegetvénységnek a kormányzat elévülhetetlen érdemeihez méltó elismerést adjon.

* Szerencsetánc egész jövő hét szerdájig. A tegnap zajos sikert arató Szerencsetánc, Stolcz kiváló operettje tölti be a műsori egész jövő hét közepéig. Rég mulatót és ismételtetett annyit a közönség, mint a tegnapi premieren. Az operett-librettó a legmulatságosabb bohózat, párosulva a legrészebb tánc- és

* Hattyu. Holnap, vasárnap délután mérsékelt helyárakkal kerül először színpadra Molnár Ferenc kitűnő darabja, a bemutató szereposztásában.

* Aladár nem számár. Egy kedves gyermekoperett kerül színpadra a gyermek szórakozására október 8-án délután a színházban. A kedves kis operette szövegét Komor Gyula dr., zenéjét Stefandesz írta. A darab zajos sikerrel került színpadra a budapesti Víg-színházban.

* Buzavirág. Az elmúlt budapesti színházi idény szenzációja Bus Fekete László Buzavirág c. életképe volt. A kiváló darab valósággal meglepte a közönséget és a sajtó sikere is óriási volt. A színtársulat prózai együttése nagy gondot készült a szenzációs sikert elért darabra, melynek bemutatója a jövő héten lesz.

* Mohora Magda és Deutsch. Mohora Magda a tüneményes hangu drámai szopránénekesnő és Deutsch Hilda pályadíjat nyert bécsi zongoraművésznő, Leschelitzky volt legjobb tanítványa, október 1-én tartják hangversenyüket a Kulturpalotában. Miután ez az első hangverseny az új szezonban, az érdeklődés igen nagy. Jegyek Bloch-cégnél kaphatók.

MOZI. * *Hét bűn tanyája* — az Apollóban. (Prologus kínai dráma 5 felvonásban, csak felnőtteknek). — Zsufolt nézőtér mellett szépszámu közönség feszült figyelemmel és érdeklődéssel nézte végig az Apolló-színház pénteki bemutatóján a *Hét bűn tanyája* című erotikus kínai drámát, melynek szűzsége a következő: Vitatkozó uri társaságban a nők körül különféle véleményeket mondanak. Az egyik vitatkozó állításának valódiságát igazolva, elmondja Hudson boldog követségi titkár esetét: Hudson boldog házasságban él feleségével, Évával, Carry bosszúból, mert Éva elrabolja tő-

le Hudson, kit szenvedélyesen szeretett, véget vetett boldogságuknak. Évának ravasz módon megnyeri bizalmát, a mil arra használ fel, hogy Éva olyan utra térjen, ahonnan nincs visszatérés. A hét bűn tanyája a kártyázni, mulatni vágyók találkozója folyó. Ide vezető barátnőjét Évát. A kártyaszervező elvakítja Évát, minden pénze odavész. A kínai tulajdonos már nem ad kölcsönt és a lejárt váltó megfizetését kéri. Minden segélyforrás kiapad. Éva kénytelen elfogadni a lord ajánlatát, ki kifizeti váltóját. Carry munkája a befejezéshez közeledik és elérkezettnek látja az időt a férjét fölvilágosítani, ki nem tudja eddig hol szokta a felesége az éjszakát töltetni. Hudson egy nagy társasággal a Hét bűn tanyájára megy, hol pikáns est van hol a hét bűn tancát egy társaságbeli urinő fogja lánchozni. Hudson előérzete nem csal és mikor meglátja ezen a helyen a feleségét, revolvert ragad és lelövi. Éva menteni akarja férjét és az elősiető rendőrnek azt vallja, hogy öngyilkos lett. A boldog házasság megrontója elérte célját de saját boldogságát ezzel nem tudta elérni. A szenzációs és nagy-szabású filmet még szombaton és vasárnap vetíti az Apolló-színház.

* **Kordáné Farkas Antónia, Beregi Oszkár, Rajnai Gábor az Urániában.** Rég nem volt alkalma a közönségnek oly rendkívül csodaszép képben gyönyörködni, mint az Uránia pénteki premierjén. A magyar Corvin-filmgyár egyik legsikerültebb, legszebb és legnövésőbb filmjei közé tartozik az *Ave Caesar* című grandiózus filmdráma. Kordáné Farkas Antónia mint egyszerű leány szerepét, később mint Szixtus herceg katedyának szépsége, játékával igazán gyönyörködteti a szemlélőt. Beregi Oszkár mint testőrüzt hódító megjelenésével ismét tanúságot tesz a művészi játékával és immo játéktípusáról, ami az ő kiváltságos egyéniségüknek jellemvonása. A film művészi szépségét növeli az, hogy a felvételek s a szenzációs rendezés sok kedves és meglepő dolgot produkált a filmművészet terén. Gyönyörű táncjele- netek bilincselik le a szemlélő figyelmét. A művészi filmet még szombaton és vasárnap vetíti az Uránia-színház.

A költői lelkű cigány.

(Dicsőségnek tartja a lopást.)

Az aradi ügyészségi fogház érdekes lakói közé tartozik **Kovács-Bumbu Lajos**. A vándorló cigányok legzseniálisabb típusa. Ugyszólván életének legnagyobb részét az ügyészségi fogházban töltötte. Legutóbb három társával együtt valami kisebbfajta rablásért szállította be a sáriai (világosi) csendőrség. Itt azután rengeteg panasz érkezett a derék Bumbu mester ellen, aki a legnagyobb megadással és látszólagos megbánással fogadta a panaszokat és minden lehetőt magára vállalt. Ma délután hallgatta ki a vizsgálóbíró Kovács-Bumbut, aki valósággal költői módon adta elő viselt dolgait. Elmondotta, hogy egész életében mindig csak lopott, mert szerinte ez minden szegény embernek a sorsa. Valósággal dicsékedett viselt dolgaival. Elmondotta, hogy tavaly a peclcai erdőben hogyan rabolta ki *Klein Béla* aradi kereskedőt. Klein a faluban keresett valakit, aki elkallauzolja egy fuvaros

házába. Kovács-Bumbu vállalkozott rá, hogy szerez neki kocsit. A gyanútlan embert elvezette az erdőbe és ott hirtelen társai segítségével a földreterpette és elszedte tőle minden pénzét. Arra a kérdésre, hogy bántotta-e Kleint, méltatlankodva utasította vissza a vádat:

— *En kérem alázattal nagyságos bíró ur, senkit sem bántottam. En csak a pénzt akartam, mert véletlenül szegény embernek szültem.*

Mikor társai holléte után érdeklődött a vizsgálóbíró Bumbu Kovács melankolikus hangon szólt:

— *Azok is csak hamar megkerülnek. Ne tessék félni! Ez már a szegénylegény sorsa. Nyáron könnyen buidos, de ha megjönnek a zord idők és a tél behavazza a messze tájat, beköltözik a faluba a megfagyás veszélye ellen a bebtár és akkor a csendőrök rögtön elfogják.*

Ezután véget ért a kihallgatás és a vizsgálóbíró parancsára Kovácsot, a költői érzelmű szegénylegényt visszazsállították az ügyészségi fogház cellájába.

Rátkai Márton elvált Lábass Jucitól.

Budapesti színházi és írói körökben már régóta beszélnek arról, hogy **Rátkai Márton**, a kiváló tánckomikus elvált feleségétől, **Lábass Jucitól**, a Király-színház volt primadonnájától. Rátkai Márton házassága szerelmi házasság volt. Egy operettben hónapokig együtt játszott Lábass Jucival, akit annyira megszeretett, hogy elvált első feleségétől és nőül vette gyönyörű pártnérét. A művészházasság nem volt sokáig boldog. Lábass Juci, aki szerette a nagyuri életmódot, mindinkább elhidegült férjétől és dús gazdag barátokat keresett. Legutóbb, amikor Rátkai Márton Amerikába utazott, ahol hatalmas sikerekkel vendégszerepelt, megismerkedett Szemző Gyulával, a kártyabotrányiról híres többszörös milliomossal, akivel Párisba utazott. Onnan visszajérve táviratilag megkérdezte Newyorkban levő férjét, hogy beleegyez-e a válásba. Rátkai Márton rögtön elküldte kábelben a beleegyező választ. Ennek hírtokában Lábass Juci megindította a válópör, amely ma fejeződött be a budapesti bíróság előtt azaz az ítélettel, amely kimondja Rátkai Márton és Lábass Juci házasságának felbontását. A beavatottak úgy tudják, hogy a primadonnát Szemző Gyula veszi el feleségül.

Angol-olasz megegyezés.

Róma. Az olasz kormány az angol kormánnyal megállapodást kötött, amely megerősíti Olaszország adriai érdekeltségét. A megállapodás szerint Anglia teljesen megvédi Olaszországnak adriai stratégiai biztonságát, továbbá Koricára és Argyrokasztorra vonatkozó igényét. A megállapodás gondoskodik Albánia védelméről is a jugoszlávokkal szemben. Világos, hogy Anglia megegyezett Olaszországgal a keleti kérdésben.

Ismét a régi maximális árak az aradi vendéglőkben.

Tudvalevő, hogy az aradi vendéglőkben nemrégiben ujonnan megállapított maximális árakat léptették életbe. Azonban a vendéglősök már az első napon azt tapasztalták, hogy az új maximális árak sem az ő, sem a közönség érdekeit nem szolgálják. A közönség már az első napon is csak gyéren látogatta a vendéglőket. Ezzel szemben a hatósági ellenőrzés is tul szigorú volt a vendéglők konyháin. A vendéglős ipartársulat küldöttsége néhány nappal ezelőtt felkereste dr. Robu János főpolgármestert és kérte, hogy az ujonnan megállapított maximális árak helyett ismét a régi árakat léptesse életbe. A főpolgármester helyt adott a kérelemnek és így október elsejével ismét a régi maximális árak vannak a vendéglőkben érvényben. Az erről kiadott határozat a következő:

Tekintettel a vendéglősök ipartársulata által előterjesztett és indokolt kérvényében foglaltakra, következőleg határozzuk: Hatályon kívül helyezzük a vendéglőkben kiszolgáltatót ételneműkre 6870—1921. sz. határozatokkal megállapított maximális árakat és újból életbe léptetjük a f. évi szeptember 25. előtti maximális árakat a következő módosításokkal: 1. A kiszolgáltató husadagok súlya, csont nélkül, sült vagy főtt állapotban 140 grm. 2. A megállapított árakon felül a fogyasztóközönség még 5 százalék városi fogyasztási adót, ott, ahol kiszolgáló személyzet van, 9 százalék kiszolgálási díjat kívül az állami adót is fizetni köteles. 3. Estei 8 órától kezdődőleg a vendéglősök 5 százalékkal szaporítják az árakat az estei nagyobb költségek fedezésére. 4. 6870—1921. sz. határozatunkban körülírt általános rendelkezéseket mindenben fentartjuk, kivéve a köztisztviselők 30 százalékos kedvezményét, melyet hatályon kívül helyezzük. 5. Az italokra nézve a 6870—1921. sz. határozatban kitüntetett árak érvényesek. Jelen rendelet f. évi október 1-én lép életbe. E határozattal meg nem elégedők annak kihirdetésétől számított 15 nap alatt a belügyminisztériumhoz panasszal élhetnek. A panasz nem akadályozhatja a végrehajtást.

Harminegtől millió dollár Az amerikai nagybácsi hagyatéka.

Néhány évvel ezelőtt a lapokat bejárta az a hír, hogy 20 évvel ezelőtt St. Louisban egy bizonyos F. J. Barta meghalt, aki 35.000.000 azaz harminötmillió dollár örökséget hagyott hátra. Kutatások indultak meg az állítólagos elhunyt nővérei, Mária, Anna és Antónia. stb. után, mert nem tudták bizonyosan, hogy hogy haltak. Nyomoztak utána Csehszlovákiában és Ausztriában is, hogy hol élnek még más rokonai is az elhunyt után. Jötték mentek a jelentések. Egy egész csomó Barta-családot találtak és csodálatosképpen mindegyiknek volt kinn Amerikában rokonsága. Reménykedésüknek azonban a konzulátusok St. Louisban történt tudokozódására érkezett válasszal végett ért. A válasz így

hangzik: „Alaposan átkutattunk 40 évre visszamenőleg minden törvénytörvényes aktát, a kutatás

azonban negatív eredménnyel járt, amennyiben semmiféle Bartáról nem történik sehol említés.”

Aradiak utólagos korona-bejelentése

(Döntött az oradea-mareli bizottság.)

Amikor a korona beváltása Aradon befejeződött, igen sok aradi polgár jelentkezett utólag, hogy a határidőig be nem jelentett koronáikat becseréljék. A pénzügyi kormány rendelete értelmében az utólagosan bejelentett korona-bankjegyeket elfogadták, a határidő elmulasztásának okáról jegyzőkönyvet vettek fel s úgy a pénzt, mint a jegyzőkönyveket az aradi becserélő-bizottság a cluji pénzügyi államtitkársághoz küldötte. Hónapok multak el, de az utólag bejelentett koronák sorsáról nem érkezett értesítés. Végül is az érdekeltek akciójára minisztertanács foglalkozott a kérdéssel és úgy döntött,

hogy az utólag bejelentett korona összegek jogosságának felülvizsgálására külön bizottságot küld ki.

Ez a speciális bizottság Oradea-marén működött. Összesen 64 aradi polgár jelentett be utólagosan körülbelül 12 millió koronát becserélésre. A bizottság lefolytatta az aradiak utólagos bejelentését és az eredményről ma értesítette dr. Angel István polgármestert. Az oradea-mareli bizottság a 64 bejelentés közül harmincnégyet elutasított, mert a késedelmes bejelentést nem találta indokoltnak, harminc polgár kérésének pedig helyt adott. Ezeknek a megfelelő lei-összeget a városi főpénztár fogja kifizetni.

Herceg és aradi urinő szerelme.

(Születési bizonyítvány a nem született gyermekről.)

Ma délelőtt elegánsan öltözött nő jelent meg az anyakönyvi hivatalban egyik aradi ügyvéd társaságában. Az ügyvéd arra kérte az ottlevő hivatalnokot, hogy a vele levő nő gyermekének anyakönyvi kivonatát állítsa ki. A gyermek állítólag mult év november 5-én az egyik aradi szállodában született. A hivatalnok hiába kereste a gyermek anyakönyvi törzslapját; a gyermek az nem volt anyakönyvezve. Azonnal azt gondolta, hogy itt születésközvetítés történt és felhívta a hölgyet, hogy nevezze meg azt a szüléshelyet, aki segédkezett a szülésnél. Az uriaszony látható zavarba jött. Kijelentette, hogy a műtétnél nem volt szüléshely jelen, hanem az egyik orvosokona segédkezett, aki időközben Magyarországra repatriáltatta magát. A hivatalnok keresztkérdések alá fogta az uriaszonyt, aki a törvény szigorjától megijedve, bevallotta, hogy a kérdéses gyermek megem született. Ő maga egy dusszegy hercegnek volt a barátnője, akinek, hogy szakításuk

után pénzt tudjon szerezni tőle, azt írta, hogy gyermeke született. A herceg elhitte a dolgot és azonnal utasította titkáriát, hogy lépjen érintkezésbe volt barátnőjével. A titkár udvarias hangon levélben tudatta a herceg volt barátnőjével, hogy a herceg örömmel értesült arról, hogy fia született. A herceg 46 éves koráig anyjánál hagyja a gyermeket és ettől kezdve ő maga kíván gondoskodni neveléséről. Addig is arra kéri volt barátnőjét, hogy gyermekének születéséről anyakönyvi kivonatot küldjön, amelynek ellenében 200 ezer leit fog küldeni, hogy ebből az összegből tizenhat éves koráig neveltesse a fiút. Természetesen valószínűnek látszik, hogy a herceg maga is gyanakodott és bizonyítékot követelt a gyermek születéséről. A herceg volt barátnője ily módon elesik ettől a nem megvetni való összegtől, mert az aradi anyakönyvi hivatal természetesen nem állíthatott ki a megem született gyermekről anyakönyvi bizonyítványt.

Perlik a várost az elbocsátottapidijások.

(Minden felmondási idő nélkül.)

Érdemes küldöttség várakozott ma a városháza folyosóján, hogy kérésével bejusson dr. Robu János főpolgármesterhez. Az elbocsátottapidijások 25 tagú küldöttsége akarta felkeresni a főpolgármestert, hogy váratlan elbocsátásuk következtében beállott helyzetükön némileg javítson. A küldöttség tagjai nagyrészt fiatal leányok voltak. Az elbocsátottapidijások ma kapták kézhez dr. Robu főpolgármester elbocsátó végzését és a mai napon ki is kellett lépniük a hivatalból. A küldöttség tagjai sérelmesnek találják ezt a gyors elbocsátást, mert amint mondták, még egy cselédnek is jár kétheti felmondás. Arra akarták kérni a főpolgármestert, hogy mi-

nimális fizetést utaljon ki számukra a felmondási időre és hogy az évek óta fizetésükből levont nyugdíjilletéket utalja vissza részükre. Azonkívül, mivel a tanács határozata értelmében a város összes hivatalnokai április elsejéig visszamenőleg fizetésemelésben részesülnek, de ezt a különbözetet még nem kapták kézhez, kérni akarták ennek a különbözethez kiűzését is. Egy vagy két őrfa tisztviselői árban való kiutalását is kérni akarták a főpolgármestertől, mert a tél előtt önhibájukon kívül teljesen kereszt nélkül állanak és elvárnak annyit a várostól, hogy több évi munkásságukat legalább ezzel honorálja. A küldöttség tagjait azonban dr. Robu János főpolgármester nagy elfoglaltsága miatt nem fogadhatta. A küldöttség vezetője kijelentette, hogy ha a főpolgármester nem teljesíti kérésüket, tör-

vényes uton próbálják érvényesíteni jogukat. A város vezetését a reális anyagi érdeken kívül humanitás és belátás is vezérelhetné és tekintettel kellett volna lennie arra, hogy aapidijások nagyrésze 6--7. sőt 8 éve is a város szolgálatában áll és a város közigazgatási menetét munkájával elősegítette. Ezeket ne egyszerű felmondás nélküli elbocsátással kellett volna kitenni állásukból. Hisszik, hogy a város főpolgármestere be fogja látni az elbocsátottapidijások kéréseinek jogosságát és azoknak helyt fog adni.

LEGUJABB.

Megint Felsőszilézia.

BERLIN. A német kormány szeptember 27-én a felsősziléziai kérdés rendezése ügyében jegyzéket intézett Párisba a szövetséges nagyhatalmakhoz. A jegyzékben hangsúlyozza, hogy Felsőszilézia területi hovatartozóságának eldöntésekor elsősorban az ottani lakosság akaratát kell tekintetbe venni.

Tönkretett család.

(Többmillióes család és tőzsdeláték.)

BUDAPEST. Erdős Pál, a Központi Hitelbank tisztviselője évekkel ezelőtt megismerkedett egy uricsaláddal. Tudta, hogy vagyonszeres emberek és tekintélyes készpénzzel is rendelkeznek. Lassankint igyekezett megnyerni a család bizalmát és állandóan tőzsdéi összeköttetéseiről, szerencsés spekulációiról és nagy nyereségeiről beszélt. Néhány hónappal ezelőtt a család az egyik házát eladta és a kapott összegnek tekintélyes hányadát bizta Erdősre, aki néhány nap múlva jelentős nyereségekről számolt be — papíron. Mint kiderült, a nyereségek tényleg befolytak és Erdős azokat most már az ő diszpozíciója alatt álló bankbetételhez csatolta és így folytatta tovább a tőzsdelátékot. Milliók forogtak a kezén, míg egyszer a bank értesítette a családot, hogy a betétjük kimerült, sőt Erdős kivánságára 200.000 korona készpénzt is hiteleztek tehát intézkedjenek a sürgős visszafizetés iránt. A kétségbeesett emberek siettek a bankba, ahol megtudták, hogy Erdős eljárt az egész vagyont, több millió koronát. Erdős ekkor hitegette őket s 2 hónappal elhúzta a visszafizetés idejét. Aztán eltűnt s nem mutatkozott. Felkeresik a lakásán, ahol ismét egy havi határidőért könyörgött. Rá néhány nappal Erdős Pál megszökött. Most azután kiderült, hogy Erdős a maga zsebére juttatott a család pénzén, a tőzsdén pedig mindent elvesztett és így a családot teljesen kifosztotta. A család egy idős nőtagja, amikor megtudta a valót, az izgalomba belehalt. A rendőrség most nagy apparátussal nyomoz Erdős Pál elfogatása érdekében.

HIREK.

Rasputin gyilkosa

egy nagyherceg volt.

Rasputinról, néhai Miklós cár hírhedt szélhámos szerzeteséről kötelek jelentek meg, melyekben a legkisebb részletekig meg van írva ennek a nem mindennapi embernek életörténete. Halálának körülményeit azonban homály fedi. Tudvalevőleg Rasputint 1916-ban ölték meg és a gyilkos személyét illetőleg a legváltozatosabb kombinációk merültek fel. Volt aki Yussupow herceget tartotta Rasputin gyilkosának, mások szerint a fiatal Trubetckoj herceg lötte le. Yussupowot egyébként most tartóztatták le Svédországban a gyilkosság gyanúja alatt. A Renaissance című francia folyóirat most új adalékkal járul hozzá a Rasputin halála körül támadt homály szétoszlatásához. — Ez a lap közli ugyanis Pax Paula nevű francia színész nő naplóját, ki most tért vissza Oroszországból: Pax Paula szerint Rasputin gyilkosa nem volt más mint Dimitri nagyherceg, a cár unokaöccse, ki sajátkezüleg lötte le a barátot. Pax Paulát Dimitri nagyherceg vacsorára hívta meg azzal a sokatjelentő megjegyzéssel, hogy ez a vacsora történelmi nevezetességgel lesz. A színésznő azonban fáradt volt és nem tett eleget a meghívásnak. Másnap, 1916. december 31-én reggel értesült róla, hogy Dimitri nagyherceg megölte Rasputint. Miklós cár ezért Dimitrit Perzsiába száműzte.

— **Bejelentési összeírás.** Október hó 1-én szombaton jelentkezni tartoznak: I. rendőrkerületben: Str. Cornel Popescu (Edelspacher-utca) és Str. Episcop. Clorogariu (Vécsey-utca). II. rendőrkerületben: Str. Granitei (Határ-utca) és Str. Madách Imre és Akác-utca. III. rendőrkerületben: Str. Doamna Purghly.

— **Októberben kezdik a luxus és forgalmi adók elszámolását.** A pénzügyigazgatóságon nyert értesülés szerint a fennálló rendeletek alapján a pénzügyigazgatóság október hónap 5-én kezdi meg a törvényben előírt egy százalékos forgalmi adónak és a luxusadónak elszámolását. A befizeléseket az első kerületi adópénztárnál kell teljesíteni.

— **Kiss József állapota rosszabbodott.** Megírta az Aradi Közlöny, hogy Kiss József, a nagynevű magyar poéta súlyosan megbetegedett. Ma az a távirat érkezett Budapestről, hogy az aggköltő állapota állandóan rosszabbodik.

— **Az új szerb trónörökös.** Belgrád. A szerb parlament úgy módosította az alkotmányt, hogy a trónörökös nem György herceg, hanem Karagyorgyevics Pál herceg, Sándor szerb király unokaöccsének fia.

— **A mai Haladás műsorában** Goldschmidt Lipót dr. aradi orvos tart előadást.

— **Statisztika a háboruban elesettekről.** Bucuresiben külön katonai különítmény működik azzal a feladattal, hogy a háboruban elesettekről statisztikát készítsen. Ez a különítmény ma feliratot küldött az aradmegyei prefektúrához, hogy az 1914-től 1918-ig terjedő idő alatt a megyei lakosság közül elesettekről készítsen a megye statisztikát.

— **Popovici — Tasea lemondása alaptalan.** A Temesvári Hirlap nyomán megírtuk, hogy Popovici — Tasea, a nemzeti kisebbségek minisztere lemond állásáról. Illetékes helyen ma annak kijelentésére hatalmaztak fel minket, hogy a miniszter lemondásáról szóló jelentés minden alapot nélkülöz.

— **Halálozás.** Aradváros előkelő társadalmát ejti gyászba az a távirati hír, mely ma délután érkezett Aradra Késmárkról Koromzai Frigyes Acev vezérigazgatóhoz. Rövid ideig tartó súlyos betegség után hunyt el tegnap szepesszombati Szontag Gézáné szül. Koromzay Anna urasszony, aai évekkal ezeiótt élénk szerepet játszott általános ismert némes gondolkodásával Arad társadalmi életében. Az elhunyt urnóben Koromzay Frigyes Acev. vezérigazgató nővérét gyászolja.

— **Bizonytalan időre elhalasztották az iskolák megnyitását.** Az aradi királyi tanfelügyelőség a a következők közlésére kért fel bennünket: a járványos gyermekbetegségekre való tekintettel a városi orvosi hivatal megkeresésére az iskolák megnyitását bizonytalan időre elhalasztottuk. Felhívjuk tehát a vidéki szülőket, hogy iskolás gyermekeiket mindaddig ne hozzák be Aradra, amíg a tanfelügyelőség hivatalosan a lapok útján nem publikálja az új tanév megkezdését.

— **Szigoru büntetések az árdrágitókra.** Budapest. A magyar belügyminiszteriumban szigorú rendelkezéseket készítenek az árdrágitók ellen. Kiszivárgott hírek szerint az árdrágitók büntetését az eddigi büntetések százszorosára emelik. Azok, akik valakit árdrágitásért feljelentenek, nagyobb jutalmat fognak kapni. Az árdrágitó elemiszerárusoktól a készülő rendelet szerint időlegesen meg fogják vonni az engedélyt.

— **A görögök visszavonulása.** Angora. A törökök elkergették Eskisehirből a görögöket és utóvédjeiket visszavonulásra kényszerítették. A török lovasság a görög hadsereg háta mögött operál. A Morningpost értesülése szerint Gunaris és Baltazzi görög államférfiak Londonba utaznak, hogy a törökök megbízottaival a békéről tárgyaljanak.

— **Amerika elismeri Mexikot.** London. A mexikói kormány az Egyesült Államok kormányával folytatott tárgyalása eredményel végződött. Az Egyesült Államok ünnepélyesen elismerik a független Mexikot.

— **Felmentik a katonai szolgálat alól a pénzügyi tisztviselőket.** Nagyonfontoságu rendelet érkezett ma délelőtt az aradi királyi pénzügyigazgatósághoz. A bucurestii kormány körtáviratban tudatta a pénzügyigazgatósággal, hogy a hadügyminisztérium a pénzügyi kormány felkérésére elrendelte az összes pénzügyi tisztviselőknél a katonai szolgálat alól való felmentését.

— **Utak indították a magyar tuszokat.** Moszkva. Az Oroszországban levő magyar tuszok egyrészt Moszkvába indították, ahonnan a kieserélési táborba szállítják őket.

— **Büntény vagy szerencsétlenség?** Pecicáról jelentik, hogy Berán István ottani napszámos a korcsmából ittasan hazatérve összeesett és hirtelen meghalt. A csendőrségnek az volt a gyanúja, hogy büntény esete forog fenn és Beránnal mérgezett bort itattak. A törvényszéki orvosszakértő azonban megállapította, hogy szívszélhűdés ölte meg a részeges napszámost. Az ügyészség megadta a temetési engedélyt.

— **Működik a gillotín.** Páris. Hétfőn kivégezték a 19 éves Philippe Albertot, aki kegyetlen módon meggyilkolt egy mosónőt. Hajnali öt óra után felkötötték, a hóhér lenyírta a haját, azután elszállították a boulevard Aragón levő vesztőhelyre. Philippe ezalatt egy szót sem szólt. Igyekezett oda nem nézni a nyaktilóra, amely pillanat alatt lemetszette a fejét. A kivégzések még mindig nyilvánosak, de most már nem szokott közönségük lenni, mert a Szent Jakab-utcából, ahol a nyilvánosság helyét foglalhat, semmit sem lehet látni. Azelőtt a Roque-tté-léren folytak le a kivégzések, a melynek inkább volt közönségük, mert ott mégis láthatlak valamit és hallhaták az elítélt utolsó szavait is.

— **Kövér Ibrahim megakarta ölni József főherceget és Apponyit is.** Budapest. A rendőri vizsgálat során kiderült, hogy Kövér Ibrahim György, aki a parlamentben Rakovszki István ellen revolvermerényletet követett el, meg akarta ölni József főherceget és gróf Apponyi Albertet is. József főherceget akkor akarta megölni, amikor a vasipari kiállítás megnyitották. Azonban nem engedték be a kiállításra. Akkor a zsebében készel leskelődött a főhercegre és Apponyira is.

— **Körmöcbánya nem égett le.** Budapesti távirat alapján jelentette az Aradi Közlöny, hogy Körmöcbánya nagyrésze leégett. Ma azt a táviratot kaptuk budapesti tudósítónktól, hogy a Körmöcbánya leégéséről szóló hír valótlan, mert nem a városban, hanem annak környékén volt nagy tűz.

— **Zavargás a Muraközben.** Zágráb. A Muraközben a lakosság hangulata izzó. A szerb katonasággal és csendőrséggel több összeütközés történt. A szerb katonaság és csendőrök közül a felkelő lakosság többet megölt. A zavargást katonai beavatkozással fojtották el és számos polgárt letartóztattak.

— **Dante-szobrot kapott Arad.** Dr. Robu János főpolgármester emondotta az Aradi Közlöny munkatársának, hogy az olasz vendégek vezetője a tegnap esti banketten egy harminc centiméteres bronz Dante-mellszobrot üdvözlő beszéd kíséretében átnyújtott neki azzal, hogy azt az olasz vendégek emlékül a városnak ajándékozzák. A szobron levő plakettén a következő felírás van: Omaggio Citta italiana sept. 1921. Magyarul annyit jelent, hogy hódolat a városnak az olaszoktól. Azonkívül Vittorio Turri Danteról szóló életrajzát nyújtották át a főpolgármesternek. A Dante-szobrot és az életrajzot a Kulturpalota könyvtárában helyezik el.

— **A doktor ur inasa operál.** Budapest. Igen érdekes tárgyalás folyt le a miskolci büntelőtörvényszék előtt, ahol Liegl Miksa Ede 22 éves bécsi születésű urasági inas azzal vádoltak, hogy gazdájának dr. Pirkler Zoltán orvosnak ruháit állandóan lopkodta, az orvos távollétében pedig magát orvosnak adta ki, beteget fogadott és gyógykezelt. Ezenkívül olyan bűncselekmények is terhelik a züött urasági inast, amelyekkel a bíróság zárt tárgyaláson foglalkozott. A panaszosok között van Horváth Julia házvezetőnő is, akitől egy arany karkötőt lopott el Liegl. Kühne főhadnagyól, az ahispán egyik estélyén cigarettatárcát lopott, a főhadnagy azonban nem kívánta a vádlott megbüntetését. A tárgyaláson Liegl elmondolta viharos életét, beismerte, hogy fiatalkorában egyik nagy-nénjét meglopta és a család feljelentése elől szökött Magyarországra. Urasági inas lett a többi közt Pallavicini örgróféknál szolgált Boldván és innen került Miskolcra. Apja előkelő hivatalnok volt, azonban Amerikába szökött. Ekkor támasz nélkül maradt, édesanyja koldusbotra jutott. Ő kis gyermek korában Abáziában kifutófiú lett és ebből a keresetéből támogatta édes anyját. A bíróság számos emyhítő körülmény figyelembevételével négy hónapi fogházzal sújtotta.

— **Meghalt egy aradi öngyilkos.** Timisoara. A közkórházban tegnap meghalt Stern Nelli. A leány pár évvel ez előtt került a scudier-téri Eduárd Mencia céghez alkalmazásba, ahonnan ez előtt 6-7 héttel elbocsátották azért, mert nem akart ablakot mosni, ami szerinte családunka volt. Stern Nelli elbocsátását annyira a szívére vette, hogy Aradra jött, ahol egy szállodában maró szódát ivott. Majd innen hazautazott Timisoarára, ahol házi ápolás alá vették. Már-már azt hitték, hogy felépül, amikor állapota ismét válságosra fordult, úgy, hogy kórházba kellett szállítani, ahol a következő napon meghalt.

— **Egy párisi nagy áruház leégett.** Páris. A világhírű „Le Printemps” áruház raktárában tűz ütött ki, amely néhány perc alatt lángba borította az egész áruházat. A tűz átterjedt a szomszédos épületekre is úgy, hogy egy egész épülettömb a lángok marta-lékává lett. Az áruház a Saint Lazare pályaudvar mellett volt s a hatalmas tűz következtében a vasutforgalom is megakadt.

— **Visszavont zsidóellenes rendelet.** Budapest. Amikor még Haller István volt a magyar kultuszminister, rendeletet adott ki arról, hogy a zsidó sátoros ünnepen és husvétkor a zsidó vallású tanulók kötelesek iskolába járni és elrendelte azt is, hogy a zsidó tanulók szombaton kötelesek irni. Ezt a rendeletet most dr. Vass József kultuszminister hatályon kívül helyezte.

— Benes újból találkozik Schoberrel. Bécs. Benes cseh külügyminiszter és Schober osztrák kancellár a jövő héten Badweissban ismét találkozhatnak.

— Napoleon iróasztala Pilsudszkié. Mint emlékeztető, Pálffy gróf bécsi palotájában annak idején megtartott aukción Napoleon egy iróasztalát, amelyen schönbrunni ajánlatát megírta, 13 millió osztrák koronaért Reitzes báró vette meg. Mint a lapok most jelentik, Reitzes báró az iróasztalt a lengyel államnak ajándékozta azzal, hogy azt Pilsudszki államfő dolgozószobája számára ajánlják fel.

— Ludendorff új nyilatkozata. Páris. Sauerwein a „Matin” Münchenbe küldött tudósítója beszéltetést folytatott Ludendorffal, aki a következőket mondotta: „Miután Németországnak most nincs hadipara, hosszú ideig nem lesz abban a helyzetben, hogy titokban olyan erős hadsereget szervezzen, amely a mai francia hadsereggel eredményesen fölvehesse a harcot.” A jövő francia-német viszonyra nézve Ludendorff kijelentette, hogy megvan győződve róla, hogy Európa összes népei egység és szolidaritás gazdasági együtttest fognak képezni. Szerinte Európa újjaépítése reális és minden nép érdekeire figyelemmel levő szerződés kötése alapján lehetséges. Európa csakis így biztosíthatja magát a bolsevik veszedelem ellen. Oroszország gazdasági újjaépítése az európai népek közötti egységeknek alárendelt kérdés volna, amely lehetővé tenné a háború nyomainak mielőbbi elfüffintését és egy egész új éra bekövetkezését Európára nézve.

Sport.

— AAC old-boysok! Szombaton megkezdjük a tréninget 5 órakor délután.
— AMTE-ACC vándordíj mérkőzés október 2-án, vasárnap délután 4 órakor az AAC sporttelepén. II csapatok délután 2 órakor. Jegyelvétel Maidtnál.
— A budapesti nagy uszóharc. Vasárnap történt meg Budapesten a nagy összezapás Magdeburg és Budapest között. A kétnapos meeting tulajdonképpen csak a kerület adta meg ahhoz a nagy eseményhez, melyre hónapok óta készült a német és magyar sportvilág. — Ki a világ legjobb mellúszója 100 méteren? — Rademacher-e, a nagy német világrekorder vagy Sipos, a csak nemrég feltűnt fiatal magyar tehetség. Vasárnap döntött el a nagy kérdés Sipos javára. Végig vezetve, imponáló és biztos fölényvel, a nézők ezreinek tomboló lelkesülése közben 2 méterrel előbb ért célba, 1 perc 19.2 mp. gyönyörű időt uszva ki. Másik szenzációja volt a találkozásnak a 100 méteres gyorsúszás. Legnagyobb meglepetésre a jeles fiatal magyar sprinter Turnovszky, végigverve a németeket, 1 perc 06.6 másodperccel élete legjobb idejét uszván ki, harmadik helyre utasította a német Hilmárt. (2-ik Kenyéry volt.) A városok közötti pontverseny: egyébként Magdeburg nyerte, 3:1 arányban győzve a staféta versenyekben.

LEGUJABB.

Ratifikálás éjlel.

WASHINGTON. Az amerikai szenátus elhatározta, hogy éjszakai üléseket tart a kormány kívánságára, hogy siettesse a Németországgal, Magyarországgal és Ausztriával kötött békeszerződések ratifikálását. A határozat csak akkor lép életbe, ha az ellenzék tényleg nagy vitát támasztana és tartani lehetne attól, hogy a ratifikálás halasztást szenved.

Oktober 4-ig.

LONDON. A Reuter-ügynökség jelenti: A nagykövetek értekezlete tegnap elhatározta, hogy felszólítja a magyar kormányt, október 4-ig adja át a nyugat-magyarországi területeket, mert az ultimátumot minden feltétel nélkül kell teljesíteni.

A száműzött császár.

(Vilmos fát vág és prédikál.)

BERLIN. Vilmos császár hollandiai vendéglátójának unokahuga Lady Norah Bentinck a berlini Ullstein cég útján szenzációs könyvet adott ki, a melyben Vilmos exiliumának intima részleteivel foglalkozik. A könyv egyik érdekes fejezetét a következőkben ismertetem: A császár nagyjában hű maradt régi szokásaihoz. Szereti a társaságot, de legjobban a hosszúságos beszélgetést, miközben folytonosan szivarozik. A szivarja általában nem alszik ki. Élénken beszélget filozófiáról, zenéről, vallási kérdésekről, történelmi témákról, utazásokról, egyiptológiáról, legjobban azonban a haditudományok érdeklődik.

Doorni magányában minden nap buzgó ájtatosságba merül, vasárnaponként pedig a kápolnában prédikál amit egykor oly szívesen szokott a gyönyörű Hohenzollern yacht fedélzetén. A hollandi nyelvet teljesen megtanulta, naponta nyolc lapot olvas, olyat is, ami kellemetlen, de kedvenc újságja a Kreuzzeitung. Hosszu sétákat tesz autóján, roppant sebesen hajt és — és fát vág...

— A délelőttöt — írja Lady Bentinck a császár legtöbbször favágással és fürrészeléssel tölti.

Már többször hallották, hogy Amerongenban ez volt a legkedvesebb foglalkozása, azonban nem hiszem, hogy helyesen ítélik meg, hogy milyen csodálatos buzgalommal adta magát erre az alacsonyrendű tevékenységre és milyen hihetetlen munkát végez. A munka az egyetlen, amire a katasztrófa megtanította, ez az amit néha megrendülten emleget.

A lady könyve rámutat, hogy a császár politikai felfogása teljesen változatlan és szimpatiai sem változtak. A császár reményeiről a könyv szerzője ezt írja:

— Nem volna férfi, ha házának jövője uralmáról nem álmodna. De sokkal óvatosabb, sem hogy elárulná, hogy az álmat valóságra akarja-e váltani. Környezetében ez a téma tabu, nem szabad érinteni, senki a néma doorni falakon kívül nem hall róla.

Közgazdaság.

Pénzübelégyezés Bécsben.

A bécsi tőzsdén ma nagy izgalmat keltett az a híresztelés, hogy az osztrák kormány hamarosan elfogja rendelni a koronabankjegyek lebélyegzését. E híresztelés hatása alatt a tegnapi lanyhuló irányzattal ellentétben a valutapiacón ismét nagy hausse fejlődött ki. Az egész vonalon csak vásárlók jelentkeztek és ennek következtében az idegen valuták kurzusa ugrásszerűen emelkedik. Az értékpiacon is ingadozás állott be. A favorizált papírok a tegnapi kursznál lényegesen alacsonyabban indultak és mert az utóbbi időben sokan tulajangazsálták magukat, a holt napi ellátásra való tekintettel tömegesen dobják eladásra az értékeket. A budapesti tőzsde barátságos hangulatban nyílt meg. A forgalom nem volt nagyméretű, mert a spekuláció várakozó álláspontot foglalt el. Főként szénpapírokból volt nagy az érdeklődés. A valutapiacón az irányzat tartott volt. — A szeptember 30-iki kurzusjelentések a következők:

Aradi valutaárak: Dollár 108, márka 0.95, sokol 1.20, dinár 1.70, magyar korona 0.22, osztrák korona 0.10, budapesti kifizetés 5.50, bécsi kifizetés 21.

Zürichi nyitás: Berlin 475, Newyork 579, Milánó 2320, Prága 590, Budapest 180, Zágráb 250, Bucuresti 500, Varsó 7, Bécs 32, osztrák lebélyezett korona 26.

Budapesti nyitás: Napoleon d'Or 2130, dollár 720, francia frank 5050, márka 584, lira 2875, osztrák

korona 31, rubel 27, leu 615, okol 722, dinár 1218, lengyel márka 11 és fél. Kifizetések: London 2710, Berlin 585, Páris 5125, Prága 727.5, Bécs 42, Zágráb 312 és fél.

Bécsi nyitás: Szokol 2820, dinár 4760, magyar korona 387, lengyel márka 34, lira 11400, leu 2825, angol font 16400, dollár 2850, francia frank 18400, svájci frank 48000, márka 2250. Kifizetések: Prága 2550, Zágráb 1200, Budapest 370, Varsó 34.5, Milánó 11500, Bucuresti 2300, London 10500, Newyork 2850, Páris 18500, Svájc 48000, Berlin 2250.

Zürichi zárlat: Berlin 495, Holland 18425, Newyork 578, London 2152, Páris 4125, Milánó 2300, Prága 605, Budapest 080, Zágráb 250, Bukarest 515, Varsó 007, Bécs 37, osztrák bélyegzett 26.

Budapesti zárlat: Napoleon d'Or 2140, dollár 722, francia frank 5120, leu 610, lira 2900, sokol 720, márka 570, dinár 1220, osztrák lebélyezett korona 32.5, rubel 27.5, lengyel márka 10.5.

Bécsi zárlat: Sokol 2710, dinár 4350, magyar korona 363, lengyel márka 34, lira 10500, lei 2225, font sterling 9700, dollár 2580, francia frank 18400, svájci frank 45900, márka 2200. Kifizetések: Prága 2725, Zágráb 365, Varsó 3350, Milánó 10600, Bukarest 2250, London 9800, Newyork 2600, Páris 18500, Svájc 46000, Berlin 2190, Amsterdam 86000.

A zárda titka.

Kassán történt meg ez a mulatságos történet. A kora délutáni órákban a rendőrigazgatósághoz jelentés érkezett, hogy az Orsolyák Fő-utcai zárdájának emeleti ablakából vérfagyasztó sikoltás hallatszik. A rendőrség a jelentés vétele után természetesen azonnal felvonult több detektív kíséretében a bebocsátást kért a zárdába, a hova azonban azon indokolással, hogy az egyházi törvények értelmében a zárda belső szobáiba férfiak be nem léphetnek, nem akarták beengedni őket. A detektívek erre megkerülték az épületet s a Mészáros utcai oldalról hatoltak be a zárdába, a hol alapos kutatást tartottak. Nagy volt azonban a meglepetés: a zárdában imádkozó szüzeken kívül mitsem találtak. Egy szomszéd házban levő fogorvosnál tilt egy tízenkétéves kis diák, aki nem fotografusnál lévén, ahol mosolyogni szoktak, hanem fogorvosnál, hol a mosolygás ritkábban szokott előfordulni, ordított szegény torkaszakadtából, a mihez kétségtelenül joga is volt szegénynek, tekintve, hogy zápfogáról volt szó, melynek ugyancsak nekigyürkőzött a fogorvos. A nagy büntény szála, ilymódon belebogarodván egy zápfog köré, erősen veszettek hatásukból s a detektívcsapat jóval csendesebb tempóban távozott, mint a hogyan felvonult.

Teatrul URANIA Színház

AVE CAEZAR

Beregi Oszkár, Rajnai Gábor
a főszerepben

péntek, szombat és vasárnap

BUCARESTBE utazom vasárnap este, utleveleket közismert pontossággal láttamoztatok KELET hirlapiroda.

Berchtold a híres vadász.

(Egy francia diplomata feljegyzései a háború külügyminiszteréről és az öreg császárról.)

Dumaine, az utolsó francia nagykövet Bécsben most adta ki emlékiratait a bécsi udvarról. A megfigyelő tehetség iróniájával állapítja meg, hogy az osztrák Európa legkönnyelműbb népe és hogy a császári udvar milyen gyerekes és makacs. Az osztrák diplomácia pedig egyetlen összefüggéstelen és terméketlen. 1912. májusában foglalta el hivatalát, amikor a balkán államok véres csatáiban verték meg Törökországot. Ekkor közvetlen tudomást szerzett Ausztria gyűlöletéről déli szomszédja iránt, amely gyűlölet még fokozódott, amikor Szerbia a második balkáni háborúban is győzelmet aratott. Az angol és orosz nagykövetelek utasítást kapnak kormányuktól, hogy igyekezzenek minden konfliktust elhárítani. A cár követe bizalmasan ezeket mondja Dumainének: — A legmesszebbre elmegyek a béke érdekében. De nem mondom ezt Berchtoldnak, nehogy visszaéljen vele.

Ferenc József és Berchtold azonban nem óhajtották a háborút. Az uralkodó és az ő korrekt munkatársa arra voltak teremelve, hogy országukat egy álmos korszakban kormányozzák. Ferenc József szerette alattvalóit, alárendelte magát kötelességeinek és hatvannyolc éven át — természetének csodás érzékelensége folytán — minden megröppánás nélkül viselte el állandóan szerencsés sorsát. De hosszú uralma épügy nélkülözött minden méltóságot, mint politikai értelmességet. Berchtoldról egyébként a következőket írja:

— Híres vadász és szép lovas, akinek egyetlen gondja, hogy szépen öltözködjék és jól mulasson. Nem rendelkezett semmiféle államférfi tulajdonságokkal. Épp úgy, mint uralkodója a porosz politika eszköze volt, amely Tschirsky-ben testesült meg. Németország brutális és bosszuálló követében. Ferenc Ferdinánd meggyilkolása után Bismarcknak ez a cinikus és erőszakos tanítványa teljesen hatalmába kerítette a vezetést. Már nem törődik Berchtold féltékenységével, habozásával és utolsó el-lenkezéseivel. Ő az, aki Forgáchcsal együtt megszerkeszti az ultimátumot.

Dumaine kedélyes kis történelveket fűszerezi diplomáciai megemlékezéscif. Egy este a császári asztalhoz volt hivatalos ebédre.

— Amiből a legjobban félt az udvarnál, írja az volt, hogy öfelsege csevegés közben elszólja magát és a kormánytal ellentétes véleményt fejt ki. Ezért nagyon gyorsan szolgálják fel az ételeket és az urakodó, aki nagy evő volt, pillanatig sem tudott szőhoz jutni a sok fogástól melyet elébe találtak és amelyeket mind megkóstolt. Valahányszor hozzám, vagy olasz kollegámhoz akart szólni, egy-egy vadszelet vagy egy eleje nyuló pohár pezsgő akadályozta meg ebben a szándékában.

A szerkesztésért

KAROLY JÓZSEF
felel.

Női felöltők és leányka kabátok
nagy választékban kaphatók 11139
Stern Testvéreknél
Strada Melianu (Forral-utca) 2. szám.
!!! Külön mérték osztály !!!

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

Felhívás.

Az Ingatlan Forgalmi Bank r.t. érdekelt részvényesei felkéretnek, hogy a kisebbségi jogok védelmé érdekében **szombaton, október hó 1-én d. u. 5 órakor** irodámban megjelenni sziveskedjenek.

NEMESS GÉZA, Arad,

11088 Strada Moria Nro. 1.

OKTÓBER

1.

az új előfizetési negyed kezdete. Felkérjük úgy helybeli, mint vidéki előfizetőinket, hogy az

„Aradi Közlöny“-re

való előfizetésüket mielőbb megújítani sziveskedjenek

Hátrulakos előfizetőinket újlag felkérjük, hogy tartozásukat haladéktalanul beküldeni sziveskedjenek, ellenkező esetben a lap küldését beszüntetjük.

A pénz küldhető postautalványon, vagy bankátutalás útján az „Aradi Közlöny“ kiadóhivatalának címére.

Egyfázisú váltakozóiramu 105 Voltos, 42 periodusú

elektromotorokat

1-től 15 HP.
30 HP.
40-40 HP. **KERESEK**

Beiszer József gépészmérnök, Timisoara, Takarékpénztár-utca 4. szám. 10829

Idei termésű uriborokat megvételre keres

„Hermes“ kereskedelmi vállalat, ARAD, Strada Luther Márton No. 1. 3796

Kölcsönöket,

a lehető legolcsóbban azonnal folyósítok.

Házaknak

eladását és vételét előnyösen közvetítem: 2948

Herzog Sándor

bankbizományi irodája Weltzer J.-u. 15.

Apró hirdetések.

függivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számíljuk.

Minden szó hirdetési ára 75 bani.

Vastagabb betűkkel 1 lei 50 bani.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 5 óráig vesszünk fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 7 lei 50 bani.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

„ADAM“ jelgére levél ment Wallinger hirdetőjébe. 11139

Alkalmazás.

MINDENES azonnali felvétetik Strada Consistorului (Batthyány-utca) 23. 5076

JÓ BIZONYÍTVÁNYOKKAL rendelkező szakácsnő azonnali felvétetik. Cím a kiadóban. 400

FEHÉRNEMŰ varrást, hímzést vállalok. Strada Consistorului (Batthyány-u.) 3. 3844

GYERMEKRUHA varrónő házakhoz ajánlkozik. Cím Wallinger hirdetőjében. 11139

MEGBIZHATÓ fiatalember, aki kaucióval rendelkezik, beszél román, magyar és németül irodai vagy pénzügyi állású keres. Cím: Wallinger hirdetőjében. 11139

ÜGYES kiszolgáló leányt keresek, ki jó számoló. Cím Kelet hirlapiroda. 11088

PERFECT román fordító, kinek írógépe van, keresetetik. Cím Kelet hirlapiroda. 11088

ÜGYVÉDI IRODÁMBA jó gépiró, román nyelvet bíró írkokot keresek. Írásbeli ajánlatokat kérek. Cím a kiadóban. 3813

PODRÁSNÓ és manikűrözönő házakhoz ajánlkozik. Cimeket a kiadóhivatalba kér. 3812

FIATAL, nős soffőr bankszolgának kerestetik. Cím a kiadóban. 3834

Vétel és eladás.

ÚJ BUTOROK részlete legelőnyösebb áron beszerezhetők Garai butorüzletében Strada Banatului (Asztalos Sándor-utca) 5. 3841

NAGY skunks-bor, ezüst evőkészletokban arany mellű nyugagy, asztal, konyhapolc eladó. Strada Consistorului (Batthyány-utca) 3. 3842

HINTÓ jókarban, olcsón eladó. Megtekinthető Buchsbaum, fehér ló vendéglő. Bul. Reg. Ferdinand (Boros Béni-tér.) 3840

AUTÓ megvételre kerestetik. Bővebbet: Haász hirdetőjében, Strada Eminescu 2. 10708

VEHET, eladhat, cserélhet modern és régi műtárgyakat, képeket, szobrokat, szőnyeget, porcellánokat, antik butorokat a Szépművészeti Szalonban Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 29. Ortu-tay-palota. Bekapcsolt telefon 333. szám. 11031

HASZNALT ÓLOM megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóban.

Ingatlan.

ELFOGLALHATÓ HÁROM SZOBÁS MAGÁNHAZ Str. Knézich Károly-utca-ban eladó. Értekezhetni 2 órától Szántó, Calea Saguna (Varjassy Lajos-utca) 111. 3831

Üzletek.

LIPPAN az Inciulescu jóforgalma vendéglő nagyobb vállalat miatt eladó. Értekezhetni tulajdonosnál. 3846

Oktatás.

DIPLOMAS nő gyenge- és magántanulók oktatását vállalja zongora órákat ad. Érdeklődni Str. Consistorului (Batthyány-utca) 3. 3843

ZONGORATANÁRNÓ órákat ad, saját zongorával rendelkező kezdő- és haladó tanítványoknak. Cím: Wallinger hirdetőjében. 11139

Ellátás.

DEAKOK teljes ellátásra felvétetik Strada Cosbuc (Wesselényi-utca) 20a. 3845

KÉT FIATAL EMBER uri családnál jó házikosztót kaphat. Egy teljes ellátást. Bővebbet Bul. Reg. Maria (Andrássy-tér) 3. I. emelet 35. sz. 310

Különléte.

EZERJÓFU gyomorelixir, páratlan hatású szer gyomor és bél bántalmak, é-vágytalanság, hányinger, felfúvottság, emésztési zavaroknál. Dr. Földes gyógyészertár Aradon. 10831

APRÓHIRDETÉSEKET az Aradi Közlöny részére felvesz Wallinger István hirdetésfelvételi irodája Str. S. Brancovici (Lázár Vilmos-utca). „Kelet“ hirlap-elárúsító és hirdetés felvevő iroda Str. Alexandri (Salacz-u.) 1. Haász ügynéksége Str. Eminescu (Deák F.-utca) 2. és Mandi, Boulevardul Regele Ferdinand I. (Boros Béni-tér) 15. szám alatti papírüzlet.

Tört aranyat,

ékszert, régi arany és ezüst pénz. napi áron vesz 3847

Kertész óras és ékszerész

Str. Moise Nicoara (Petőfi-u.)

Romania Ministerul de Interne Direc-tiunea Pol. si Sig. Gle Prefectura Pol-tiei Arad. Sectia Contabilitate.

No. 6373-1921.

ÁRLEJTÉSI HIRDETMÉNY.

Az aradi Rendőrprefecturán letartóztatásban lévő egyének élelmezésére ezennel árlejtés hirdettetik.

Ajánlatok az aradi Rendőrprefectura könyvelési osztályához folyó évi október hó 31-ig zárt borítékban és az ár pontos megjelölésével nyújtandók be és ugyanott az élelmezésre vonatkozó felvilágosítások megludhatók.

A beérkezett ajánlatok folyó évi október 15-én délelőtt 10 órakor a rendőrprefectus ur által lesznek felbontva, amely időre a pályázók kéretnék szemé-lyesen is megjelenni.

A letartóztatottak élelmezése folyó évi november hó 1-én veszi kezdetét. Arad, 1921. szeptember 30.

Sabprefectul Politiei:
(ss) Gintan Arcade